

Gudstjeneste for fred i Vor Frue Kirke.

19. november 2023

Prædiketekst: Saligprisningerne. Matthæusevangeliet 5, 1-9

*Mind os kærligt om,
at vi kommer fra hver vores slagmark,
at huden er tynd og hjertet langsomt,
og at vi selv var nogens børn engang,
der ikke kunne binde vores sko.
Og lad os gå hinanden i møde
i den bevidsthed.
Amen*

Det er umuligt at finde ord og stemmer nok til at forklare, hvad der foregår ude i verdens brændpunkter.

Vi taler forskellige sprog. Vi har forskellige historier om, hvor vi kommer fra og hvad vi drømmer om. Men vi er alle skabt til liv. Vi er skabt til at bygge en fælles verden. Vi er skabt til at holde verden sammen med hænder, der favner, kærtegner, knuger og lindrer smerte. Vi er skabt til at nå hinanden med stemmer der løber sammen i venlige hilsner og spørgsmål om, hvordan du har det, i venskabelige samtaler og i kærlige ord.

Når vi så hører beretninger om en verden furet af vold og ser billeder af områder vansiret af ødelæggelse, bliver vi rådvilde, bange og vrede. Sådan skal det ikke være. Sådan kan det ikke være.

Og der er ingen ord eller stemmer, der slår til. For selv strategikloge og storpolitiske ord fra alverdens eksperter og debattører forklarer jo ikke, hvorfor en ung israeler skal trækkes væk som gidsel ved håret og hendes familie frygte for, at hun lemlæstes. Eller hvorfor fuldstændig magtesløse palæstinensere ikke kan skaffe vand og medicin til deres spædbørn. Eller hvorfor en ung kvinde skal føde sit barn i et vinterkoldt beskyttelsesrum i

Ukraine. Eller hvorfor en armensk familie bliver frataget deres sted i verden. Eller hvorfor en ung russisk soldat skal sendes i en krig, som ikke er hans.

Det kan ikke forklares. Det skal ikke forsvares. Det kan kun begrædes.

-o-

Men vi er her ikke kun for at begræde de mange ofre. Vi er også nødt til at mødes og holde samtalen i gang om det, som vi er skabt til. For sidder vi blot hver for sig bag hjemmets fire vægge i vore egne overbygninger, så er vi let til fals for de totalitære strømninger, der breder sig som ringe i vandet fra ethvert terrorattentat og ethvert bombenedslag.

Det totalitære lever af at ophøje én tanke eller ide eller forestilling til at være gangbar som forklaring på alting - alt i fortid, nutid og fremtid. Vort eget liv. De andres liv. Hele totaliteten. Det totalitære binder os. Vi gør os selv ufrie, når vi underlægger os denne ene forklaring. Ufrie i ord og tanke. Ufrie i handling. For vi handler i forlængelse af den. Og så kan det hele ikke være anderledes. For det ér jo sådan og sådan, siger vi. Og vi gør andre ufrie, når vi forsøger at organisere enighed. Vi må mødes. Ikke for at bidrage til tidens kradse diskurser og erobre land for vores egen forestilling. Men – for at udtrykke gudsskabtheden ikke-religiøst - fordi det og dem, der ser ud til at ikke at kunne mødes, heller ikke kan skilles!

Gunnar Ekelöf skrev det sådan i et digt:

*Om elske og hade.
Om øst og vest,
de to der aldrig skal mødes
og aldrig skilles,
blot ane hinandens nærhed,
fornemme og følge hinandens bevægelser,
som mennesker må
i had og kærlighed.*

---

*Jeg synger om det eneste der forsoner,
det eneste praktiske, for alle lige:
Hvor sjældent mennesket har magt
til at afstå magt!
At afstå jeg og røst, afstå....*

Om vi kunne synge den samme sang. Vi må mødes – og som vi taler sammen indse, at der er håbefuldt fremtid i at afstå fra magt, at afstå fra det jeg, der insisterer på at komme først og blive hørt, blive set, at plante sit eget banner i andres hoveder.

-o-

Jesus sang dén sang og den sang i ham. Den klang rent - af håb og barmhjertighed. Og lad os bare kalde ham det, som han kaldte sig selv: Menneskesøn. Hans skikkelse giver os håb om, at det kan være anderledes. Forfulgt og forrådt. Forpint og forladt. Det er de ord, han er beskrevet med. Og det er ord, som vi genkender fra vores verden lige nu. De står skrevet i ansigterne på ofrene. De stod skrevet i hans.

Og dog taler han om retfærdighed, barmhjertighed og fred.

Saligprisningerne får et særligt billede frem for mit indre blik.

Jeg har det fra filosofen Ole Fogh Kirkeby. Om at skabe sig selv. Han taler om mennesket som et ståltrådsværk. Vi bygger os selv op ved at fylde mere og mere på vore liv, ligesom billedhuggeren, der arbejder på sin lermodel, begynder med ståltråden og lægger lag på lag af ler på det, indtil hun ender med en figur.

Vi arbejder på at gøre en god figur. Vi vil gøre den figur, der afbilder dén tidens model, der bliver til gennem et liv, der er rigt på handling, udfordring, følelser og oplevelser. Vi bygger lag på lag på os selv af det, der gør os til noget særligt. For at kunne stå frem i egen ret - som os selv og som vore egne.

Men der noget stakkels over det. For så er vi alene om at eje vores succeser. Og vi er alene om at eje vores nederlag. Og vi er angste for at lade de møjsommeligt opbyggede lag glide af os og blotte os. At afstå.

Jesus vendte op og ned på alting. Han pillede lagene af de stakkels indtil det salige viste sig.

Når de store skulle bygge sig selv op og spurgte ham om, hvem der skal regnes for den største, så pegede han på en mor med et lille barn i sine arme. Dér, sagde han.

Når præsteskrabet skulle bygge deres rettroenighed op, pegede han de fattige og udskudte ud for dem.

Når de rige skulle bygge deres egen godgørehed op, pegede Jesus på en fattig enke, der lagde to småmønter i tempelbøssen og sagde, at hun gav mere end dem alle sammen.

Nu står han på en høj i Galilæa og taler til en broget skare. Mange ville vi nok kalde stakkels. Han kalder dem salige.

Salige er de, som hungrer og tørster efter retfærdigheden, for de skal mættes.

Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed.

Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn.

Skyldes det et blik, der ser ind bag alt det, vi bygger os selv op af? Som ser os i al vores spinkle skrøbelighed? Som ser igennem alt det, der slet ikke er noget værd, når det kommer til stykket?

Det tror jeg.

Jeg tror, han ser det, de er skabt til. Som vi – alle - er skabt til. Som vi bærer med os. Ordene får skuldrene til at falde ned. Og paraderne. Alt det, jeg møjsommeligt bygger mig selv op af, kan jeg – i hvert fald for et øjeblik – lade glide af mig. Jeg bliver ikke skamfuld nogen af det. Heller ikke én, der intet kan udrette. Slet ikke. Men nok blotlagt. Blotlagt for min Gud og skaber,

der ser tørsten efter retfærdighed, som hører bønnen om barmhjertighed og genkender drømmen om fred.

Jeg tror, håbet og freden kan begynde her. I denne blotlæggelse. Som er længsel. Som er bøn. Lad de 10.000 tavse lys rundt om kirken, og dem vi tænder her, udtrykke bøn om fred. Udtrykke håb.

*Du spør mig om håbet – hvad ved jeg?
fra Gud er det kommet engang
en længsel i solmørke hjerter
mod handling og tale og sang
og bedst som du tænker der ingenting er
så synger det
håbet
så synger det her.*

Amen

Den indledende kursiverede bøn er et uddrag af en af digteren Helle Søtrup's bønner skrevet til brug for Morgenandagten i Vor Frue Kirke, Københavns Domkirke.

Det afsluttende vers er fra Lisbeth Smedegaards Andersens salme *Du spør mig om håbet*, som blev skrevet til Folkekirkens Nødhjælps 100års jubilæum i 2022 og sunget ved fredsgudstjenesten i Vor Frue Kirke den 19. november 2023